

Vår referanse:OJH

Deres referanse:

IKKE-OFFENTLIG VERSJON



Konkurransetilsynet
Ref Tom Egeland
Postboks 439 Sentrum

5805 BERGEN

Nor Tekstil AS
Industrivegen 24
Postboks 81, 6901 Florø
Tel: +47 415 67 000
Fax: +47 57 75 24 23
E-post: post@nortekstil.no

nortekstil.no

Florø, 29.november.2018

MELDING I FORBINDELSE MED ERVERV AV EIENDELER

Det vises til brev av 15. november 2018, hvor Konkurransetilsynet i vedtak har besluttet å pålegge Nor Tekstil AS og Rent Nordvest AS meldeplikt etter krrl. § 18 tredje ledd.

Meldingen sendes som følge av avtale inngått 26. oktober 2018 mellom Nor Tekstil AS som kjøper av driftsmidler og kundekontrakter, og Rent Nordvest AS som selger. Konkurransetilsynet ble varslet om avtalen 31. oktober. Som følge av krav om melding er transaksjonen ikke gjennomført, jfr. krrl. § 19.

Meldingen må sees sammen med melding fra Rent Nordvest AS, hvor disse til sammen utgjør den totale meldingen. Det betyr at der denne meldingen mangler informasjon om Rent Nordvest AS, forutsettes det at denne informasjonen kan finnes i meldingen fra Rent Nordvest AS. Rent Nordvest AS sin melding er ikke fremlagt Nor Tekstil AS, men oversendt advokat som sender meldingen inn til tilsynet sammen med herværende melding.

1. MELDER OG KJØPENDE SELSKAP

Melder og kjøpende selskap er:

Foretaksnavn: **Nor Tekstil AS** (nedenfor nevnt «NT»)
Org.nr: 988 023 868
Forretningsadresse: Industrivegen 24, 6900 Florø
Postadresse: Postboks 81, 6901 Florø
Telefon: 67 000
E-post: post@nortekstil.no
Kontaktperson: Otto J. Herrmann

Meldingen sendes inn av:

Nor Tekstil AS
v/konsernleder drift Otto J. Herrmann
Postboks 81
6901 Florø
Tlf: 90129074
E-post: ottohe@nortekstil.no

2. SELGENDE SUBJEKT AV EIENDELER

Subjektet som er selger av driftsmidlene er:

Foretaksnavn: **Rent Nordvest AS** (nedenfor nevnt «RNV») – tidligere Breeze Farstad AS
Org.nr: 919 458 895
Forretningsadresse: Svemorka, 6200 Stranda
Postadresse: ikke registrert
Telefon: 702 62 121
E-post: Arve@storvask.no

Kontaktperson: Arve Skorstad
Styrets leder
Telefon 922 53 511
Arve@storvask.no

3. BESKRIVELSE AV TRANSAKSJONEN

Når det gjelder beskrivelse av transaksjonen vises det til allerede oversendte av 26. oktober 2018, med vedlegg.

Som der fremgår, skal NT kjøpe spesifikt angitte kundeavtaler og driftsmidler knyttet til den vaskerivirksomhet som finner sted på Svemorka på Stranda på Sunnmøre.

Når det gjelder kundeavtalene gjelder det i hovedsak utleie og vask av tekstiler til kunder innen helsesektoren, kommuner, hoteller med videre. Kundeavtalene kan gjelde kunder som RNV har inngått direkte med kunden i henhold til kontrakt, eller som RNV produserer fordi RNV er en del av Rent-Gruppen (nå RNV Holding AS, tidligere Breeze Gruppen AS). [REDACTED] Denne avtalen er ikke omfattet av transaksjonen.

Partene tar sikte på at NT vil produsere på kontraktene i form av å bli direkte part i disse, eller om dette viser seg vanskelig, som underleverandør for RNV. Det kan også tenkes at enkelte kunder ikke lar seg overføre på denne måten, eksempelvis at de ikke har egen avtale og dermed anser seg fristilt. Bortfall av disse har en delvis prisregulerende konsekvens som angitt i avtalens punkt 2.2, [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Videre skal NT etter avtalen erverve samtlige tekstiler som RNV eier, samt samtlige driftsmidler relatert til vaskerivirksomheten. Dette gjelder typiske eiendeler som biler, traller, maskiner med videre.

[REDACTED] Tekstilene vil bli benyttet der i den forbindelse. [REDACTED]

[REDACTED]



Ingen ansatte overdras til NT, se avtalens punkt 6. Partene anser ikke transaksjonen i denne relasjon som en virksomhetsoverdragelse.



4. BESKRIVELSE AV FORETAKENE

4.1 NT

NT eiers 100 % av Optivask AS, som igjen eies indirekte med en halvpart hver av familien Lauritzen i Bergen, og familien Belsvik i Oslo/Florø.

NT eier 23 vaskerier i Norge, samt selskapet Tekstilvask Innlandet AS. Sistnevnte eier et anlegg på Biri. Anleggene eid av NT er beliggende på følgende lokasjoner:

- Avd. Kristiansand, Mjåvannsvegen 241, 4628 KRISTIANSAND S
- Avd. Skien, Nedre Kongerød 29, 3737 SKIEN
- Avd. Drammen, Linnestranda 2, 3426 GULLAUG
- Avd. Rogaland, Moseidveien 29, 4033 STAVANGER
- Avd. Voss, Bjørgåsveien 4, 5707 EVANGER
- Avd. Molde, Årøhagen, 6422 MOLDE
- Avd. Ålesund, Rødsetveien 11, 6011 ÅLESUND
- Avd. Trondheim, Torgardvegen 16, 7072 HEIMDAL
- Avd. Valen, Sjukehusveien 31, 5451 VALEN
- Avd. Drammen MMA, Linnestranda 2, 3426 GULLAUG
- Avd. Bodø, Langstranda 9, 8003 BODØ
- Avd. Oslo, Høgslundveien 15, 2020 SKEDSMOKORSET
- Avd. Florø, Industrivegen 24, 6905 FLORØ
- Avd. Bergen, Hylkjeflaten 18, 5109 HYLKJE
- Avd. Mongstad, Mongstadvegen 1004, 5953 FONNES

- Avd. Vidar Vask og Renseri, Østre Aker vei 37, 0561 OSLO
- Avd. Lofoten, Industriveien 13, 8300 SVOLVÆR
- Avd. Tromsø, Skattørvegen 75, 9018 TROMSØ
- Avd. Lakselv, Meieriveien 7, 9700 LAKSELV
- Avd. Kirkenes, Kirkegata 1, 9900 KIRKENES
- Avd. Vadsø, Ørtangen 15A, 9800 VADSØ
- Avd. Alta, Markveien 43/45, 9510 ALTA
- Avd. Hammerfest, Kransvikveien 15, 9600 HAMMERFEST

Virksomheten består primært av utleie og vask av flatt tøy til bedrifter innen hotell, sykehus, offshorebedrifter og andre kunder. I tillegg foregår også vask og utleie av arbeidstøy, matter og mopper, samt noe renserivirksomhet ved enkelte avdelingene.

Omsetning siste år er NOK 1 035 mill. For Tekstilvask Innlandet AS er tallet 54 mill. Optivask AS er et rent holding-selskap.

NT er medlem av NRV - Norsk Renseri- og Vaskeriforening i Norsk Industri, som er en bransjeorganisasjon.

4.2 RNV

Når det gjelder beskrivelse av RNV, vises det til meldingen fra RNV.

5. MARKEDET

5.1 Produkter og marked generelt

Det norske vaskerimarkedet kan videre deles inn i to hovedsegmenter, flatt tøy for helse, hotell, restaurant og overnattingsbedrifter (duker, servietter, sengetøy osv), samt MMA (matter, mopper og arbeidstøy). Normalt eier ikke kundene tekstilene selv. En del av produktet er derfor også utleie av tekstiler.

Flatt tøy markedet i Norge avgrensnes både lokalt og nasjonalt. Det nasjonale markedet domineres av noen få store kjøpere. Disse består enten av store innkjøpssammenslutninger som ivaretar større kjøperes interesser i form av å tilby enkeltkontrakter og felles prisforhandlinger, samt større kunder som ber om nasjonale kontrakter. Som nevnt er anslagsvis 95 % av hotellmarkedet regulert gjennom nasjonale kjedekontrakter. Se mer nedenfor. For disse kjøperne er det i hovedsak flatt tøy som er det interessante.

Regionalt preges markedet av mange små kunder, samt mange mindre produksjonsenheter som produserer både for lokal produksjon, samt som ledd i produksjon av nasjonale eller store kontrakter.

Når det gjelder markedet for MMA er en liten del av dette markedet regulert inn i storkundeavtaler, mens den vesentligste delen av markedet er preget av mange enkeltstående kjøpere (butikker, kontorer etc). MMA markedet må derfor sies å være primært lokalt begrenset og preges derfor av lokal konkurranse. Når det gjelder volumkontrakter av arbeidstøy til helse, næringsmiddel og offshore, er disse en del av flatt tøy segmentet. Konkurransetsetting er følgelig både geografisk og nasjonalt avgrenset.

Det eksisterer ikke gode tall på fordeling av de to markedene (omsetning). Noe av grunnen til dette er at de ulike kundegruppene har behov i begge segmentene (et sykehus har behov for matter, mopper, teknisk arbeidstøy, senge- og pasienttekstiler, m.v). Et rimelig estimat på segmentfordeling er trolig 2/3 av totalomsetning skjer innen flatt tøy, og 1/3 innen MMA. Det forutsettes derfor at volumkontrakter for arbeidstøy til næringsmiddelindustrien og helsemarkedet er en del av flatt tøy markedet.

Det tilgrensede markedet er i dag forholdvis begrenset. Substituerbare produkter er engangs tekstiler. Dette benyttes på enkelte områder spesielt innenfor helse, restaurant og næringsmiddel.

Engangsartikler vurderes av markedet som et alternativ til vaskbare tekstiler. Dette er med på å holde prisnivået nede.

Det er ikke uvanlig at kunder i vaskeribransjen avtalefester retten til også å benytte engangstekstiler. Som eksempel kan nevnes følgende engangstekstiler:

- Papirduker
- Papirservietter
- Engangsartikler til sykehus
- Engangsarbeidstøy i plast og papir
- Sengetekstiler i papir

5.2 Flatt tøy

Denne produktgruppen inneholder som nevnt primært følgende enkeltartikler: sengetøy, håndduker, duker, servietter, brikker, kluter, samt ulike særlige produkter til helsesektoren som krever vasking og rulling/heltørk som bearbeidingsmetode. Sistnevnte inneholder typisk tekstiler som babytøy, operasjonstekstiler samt ulike pasienttekstiler.

Kjøperne av disse produktene er bedrifter som leverer helsetjenester, overnattingstjenester, serveringsbedrifter, industribedrifter, servicebedrifter og handelsbedrifter. Noen av kjøperne, eksempelvis sykehus, inntar arbeidstøy i samme kontrakt som flatt tøy. Arbeidstøy til disse kjøperne anses derfor som nevnt som en del av flatt tøy markedet.

Fremveksten av de store kjøperne/innkjøpssammenslutningene over de senere år har medført betydelig konkurranse i markedet for flatt tøy. Denne konkurransen har på leverandørsiden satt store krav til effektivitet, herunder gode logistikk-løsninger, samt samarbeid med andre (enten i form av foreninger – som tidligere Breeze Gruppen AS, eller ved bruk av underleverandører).

5.3 MMA (matter, mopper og arbeidstøy)

Produktene som inngår i MMA segmentet er som nevnt i hovedsak matter, mopper, kluter, filler og arbeidstøy. Kundene for disse produktene er samtlige bedrifter i Norge. Matter benyttes stort sett ved inngangspartiet til alle kontorbygninger og butikker, samt av industribedrifter for å begrense transport av fukt og smuss. Arbeidstøy er et økende marked da stadig flere bedrifter tariffester rett til arbeidstøy for de ansatte.



5.4 Markedsstrukturen nasjonalt

Omsetning innenfor vaskeri og renseri i det kommersielle markedet for hele Norge estimeres for 2017 til å være mellom NOK 2,5 mrd og NOK 3 mrd pr år. Dette er basert på summeringer av tall fra regnskaper man finner i offentlig tilgjengelige informasjonstjenester. Et enkelt søk (Smartcheck) viser totalt ca. 405 enheter innen denne bransjen i Norge. Den samme databasen viser at 30 av disse er registrert i fylkene Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal.

NT antar at det er ca 50-100 forskjellige enheter som NT møter over tid ved de forskjellige konkurransene som NT deltar på. Ved det enkelte anbud er det gjerne 2-5 enheter som legger inn bud. Dette gjelder også ved konkurranse om større kontrakter. Eksempelvis, når Sykehusinnkjøp la ut 11 regionale konkurranser i 2017, var det en konkurranse som bare hadde en tilbyder, de øvrige 10 hadde mellom 2-5.

En rekke virksomheter har egne vaskerier, typisk innen helsesektoren og næringsmiddelindustrien. Omsetningen på brukernes egne vaskerier, samt omsetning fra enkeltmannsforetak er ikke med i tallgrunnlaget. Leveranser fra bedrifter som ligger under andre bransjekoder er heller ikke med. Dette er eksempelvis renholds-firmaer som vasker matter, mopper og arbeidstøy i egen regi eller vekstbedrifter med tilrettelagte arbeidsplasser som har vaskeri som en del av sitt arbeidstilbud. [REDACTED]

Basert på omsetningen for 2017 antas at NT har en markedsandel av det «synlige» kommersielle markedet på mellom 34-41 %.

5.5 Det relevante markedet

Det relevante markedet i dette tilfellet antas å være det markedet som NT og RNV konkurrerer i, inkludert de anlegg som er eid av NT og hvor kundekontraktene som omfattes av transaksjonen, kan bli produsert fra. I hovedsak vil markedet da være i fylkene Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane. Når det gjelder kjedekontraktene, påvirkes ikke disse av transaksjonen.

I tillegg til de bedriftene som er i disse to fylkene foreligger en mulighet for at også aktører i Trøndelag og Hordaland kan betjene dette markedet. NT oppfatter at aktører i disse to fylkene vil ha en konkurranseulempe som følge av transportkostnader.

Transport er en vesentlig del av kostnadsbildet for et vaskeri. Markedsarealet vil derfor være bestemt av hva som er regningssvarende når det gjelder transportkostnader. Det vil dessuten sjelden være lønnsomt med mer enn én sjåfør på bilen.

[REDACTED] Med lange kjøreavstander oppstår også fort utfordringer med arbeidstid og kjøre-hviletidsbestemmelser, ettersom en større del av arbeidstiden også går med til distribusjonsarbeid på selve leveringsstedet.

Det kan trekkes frem eksempel på følgende kjøretider én vei fra Svemorka:

- Ålesund: 1 t 20 min inkl. 1 ferje
- Molde: 2 t inkl. 2 ferjer
- Førde: 3 t 10 min
- Kristiansund: 3 t 30 min, inkl. 2 ferjer

Tidene som her er angitt er uten stopp, og uten tid for lasting og lossing

Ferjeforbindelser innebærer også usikkerhetsmomenter knyttet til avgangstider, ferje-kapasitet og trafikkavvikling før og etter overfart, der kjøretid potensielt økes ut over det som er beskrevet i eksemplene. Det relevante markedet vil derfor defineres ut fra de begrensningene som ligger i kjøreavstand fra RNV.

RNV sine kunder i dag er lokale kunder innenfor dette markedet, herunder hoteller tilhørende en kjede, men hvor RNV betjener de hotellene som er i dette markedet. Videre betjener RNV sykehuset i Førde.

Når det gjelder konkurrenter i dette markedet, kan det geografisk angis som følger:



Når det gjelder NT sine anlegg i denne regionen ligger disse i Molde, Florø, og Ålesund.

Det som påvirker kundene i sine valg er pris og leveringssikkerhet. Det vises til at produktene langt på vei er standardiserte og lite unike, altså relativt homogene produkter. Kundene har gjerne inngått korte kontrakter, med unntak av de større, som gjør at skifte av leverandør kan gjøres raskt og uten større kostnader eller tidstap. Det er ikke nevneverdig varemerkelojalitet.

Da pris og leveringssikkerhet er viktige faktorer, vil anlegg med høy grad av automatisering ha en fordel i konkurransen. I tillegg vil god logistikk i forhold til beliggenhet av anlegget og utkjørt distanse, være av betydning.

5.6 Virkning av transaksjonen i det angitte marked

Det antas at markedsvirkningen av transaksjonen har liten betydning. Kundene får ikke endret pris på sin leveranse som følge av transaksjonen. NT trer inn i eksisterende avtaler med de betingelser som allerede er etablert. Heller ikke kjedekontrakter påvirkes.

Når det gjelder utviklingen i dette markedet kan Regjeringens rapport for regionale utviklingstrekk for 2018 gi en veiledning. Her kan man lese at Møre og Romsdal har en befolkning pr. 1. januar 2018 på 266 460. I henhold til sentraliseringsindeksen (1=høyest, 6=lavest) er Ålesund kommune med 47.510 innbyggere betegnet som mest sentral i fylket, med sentraliseringsnivå 3. Av øvrige kommuner i området er 13 kommuner på nivå 4 (som omfatter totalt si 135 710 innbyggere, eller 50,9 % av fylket). 14 kommuner er på nivå 5 (som omfatter 64.321 innbyggere, eller 24,1 % av fylket) og 8 kommuner er på nivå 6 (som omfatter 18 919 innbyggere, eller 7,1 % av fylket). RNV er lokalisert i Stranda kommune, som er på sentralitetsnivå 5.

Næringsstrukturen domineres av bygg og anlegg, helse- og omsorgstjenester, transport og distribusjonstjenester og kunnskapsintensiv forretningsmessig tjenesteyting. Helse- og omsorgstjenester bidrar særlig til vaskerimarkedet, men volumet er primært lokalisert i bykommunene og kommunene med de større tettstedene, det vil si Førde, Ørstad/Volda, Ålesund og Molde, som alle er på sentraliseringsnivå 4 og 3.

Møre og Romsdal har hatt en utvikling i verdiskapningen under landsgjennomsnittet (1,9 % mot 2,5 % i perioden 2010-2015). Fylket har også hatt en lavere befolkningsvekst enn landsgjennomsnittet (2,8 % mot 4,7 % i perioden 2013-2018). Størst utvikling i verdiskapning og befolkningsvekst har primært skjedd i Ålesund (over landsgjennomsnittet). Øvrige kommuner, og særlig kommuner på sentralitetsnivå 4 som utgjør tyngdepunktet i fylket, har hatt lavest vekst. RNV er i hovedsak omgitt av denne type kommuner.

Med hensyn til vaskeribransjens kostnadsutvikling, er det avgjørende at et vaskeritjenesten er lokalisert sentralt, og har et nærliggende geografisk nedslagsfelt med en vekst og utvikling som bidrar til økt volum og stabil lønnsomhet.

Som nevnt kan også leverandører fra Hordaland og Trøndelag kunne anses som konkurrenter i det dette markedet. Sogn og Fjordane er blant annet et marked som Berendsen operer fra Bergen og Volda. I tillegg kan Hygienisk Vask og Rens AS i Bergen være en aktuell leverandør i markedet. Møre og Romsdal er dessuten et aktuelt marked for blant annet Storvask AS, Sistnevnte er etablert med to vaskerier i Trøndelag. Storvask AS har tidligere levert vaskeritjenester i blant annet Kristiansund.

NT har deltatt ved de fleste offentlige anskaffelsene i det angitte markedet, og har en god oversikt over øvrige aktører som har deltatt i konkurransene. Tabellen nedenfor viser aktuelle forespørsler i perioden 2014 – 2018, med endelig tildeling og øvrige deltakere:

År	Kunde	Tildelt	Øvrige deltakere
2018	Ålesund kommune - hjemmetjeneste	Vekst Ålesund	Nor Tekstil, Sula Bedriftsteneste, Rent Nordvest
2018	Søre Summøre (Hareid, Herøy, Sande og Volda)	Nor Tekstil	Rent Nordvest
2018	Ålesund kommune (Reservert)	Vekst Ålesund	Sula Bedriftsteneste
2018	Sunndal kommune (Reservert)	Trollheim	
2017	Møre og Romsdal HF	Nor Tekstil	
2017	Fræna kommune (Reservert)	Torabu	
2017	Aure kommune	Storvask	Nor Tekstil, Allvekst
2017	Helse Førde - Nordfjordeid Sjukehus	Mona Vekst	Nor Tekstil, Rent Nordvest
2017	Helse Førde - Førde Sjukehus	Rent Nordvest	Nor Tekstil
2017	Helse Førde - Lærdal Sjukehus	Nor Tekstil	Rent Nordvest
2016	Sogn og Fjordane fylkeskommune (kommunale institusjoner i fylket)	Mona Vekst	Nor Tekstil, Vest Industrivask (deler), Rent Nordvest
2016	Sunndal kommune	Nor Tekstil	Trollheim
2016	Innkjøpssamarbeidet på Sunnmøre (Ålesund, Giske, Sykkylven, Stranda, Haram, Norddal, Sandøy, Skodje, Stordal, Vestnes, Ørskog og Muritunet AS)	Rent Nordvest	Nor Tekstil
2016	ROR Innkjøp (Rauma, Aukra og Midsund)	Nor Tekstil	Rent Nordvest
2014	Søre Summøre (Hareid, Herøy, Sande og Volda)	Nor Tekstil	Rent Nordvest
2014	Aure kommune	Rent Nordvest	Nor Tekstil
2014	Sula kommune (Reservert)	Uvisst - antar Sula Bedriftsteneste	
2014	Ålesund kommune - hjemmetjeneste	Nor Tekstil	Berendsen, Rent Nordvest, Sula Bedriftsteneste

Om RNV går ut av markedet fremgår det av oversikten at det fremdeles vil være flere aktuelle tilbydere for fremtidige konkurranser innenfor helse og flatt tøy-segmentet.

5.7 Markedsaktører

De viktigste konkurrentene i dette markedet er:

Navn	Antatt markedsandel i dette markedet	Transaksjonens betydning for denne aktøren
[Redacted]		

De fem største kundene i dette markedet er:

Navn	Kunde til NT, samt hvor stor andel av NT sitt salg i dette markedet denne står for	Transaksjonens betydning for denne aktøren
[Redacted]		

De fem viktigste leverandørene til NT på landsbasis er de som er angitt nedenfor. Hvor stor andel av leveransen som gjelder det angitte lokalmarkedet er usikkert:

Navn	Leverandør til NT, samt hvor stor andel av NT sine innkjøp gjelder for dette markedet	Transaksjonens betydning for denne aktøren
[Redacted]		

Det oppfattes ikke å være vertikalt berørte markeder.

5.8 Etableringshindringer

Når det gjelder etableringshindringer nevnes som angitt ovenfor at bransjen har gått mot større enheter som gir grunnlag for økt automasjon, bedre logistikk og mer effektiv utnyttelse av ressursene. Dette har vært nødvendig for å møte stadig større konsolidering av kundenes innkjøp.

I dette konkrete markedet – hvor det er mange mindre kunder – gir dette grunnlag for flere små aktører som er spesialisert på å konkurrere på slike kontrakter, noe man ser for eksempel gjennom fremveksten av såkalte vekst-bedrifter. Vi ser også en tendens til at kunder går sammen med lokale investorer, ved at kundene tildeler dem kontrakter for å oppnå en kundebase for etablering av et vaskeri. Eksempelvis mener vi at Mona Vekst AS i Sogn og Fjordane ble etablert ved at Gloppen hotell og kommunen, som et utslag av lokalpatriotisme, gav Moa Vask AS kontrakter slik at det forelå et grunnlag for etablering.

6. EFFEKTIVITETSGEVINSTER

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Det foreligger også en klar miljøgevinst ved at bedret logistikk gir færre kjørte kilometer.

7. FORHOLDET TIL ANDRE KONKURRANSEMYNDIGHETER

Ingen av foretakene er underlagt tilsyn fra andre konkurransemyndigheter.

8. AVTALEN

Avtalen som ble oversendt 31. oktober 2018 med vedlegg, er siste versjon. Det er ikke foretatt endringer etter dette.

9. ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP

Årsberetning og årsregnskap for 2017 for NT og Tekstilvask Innlandet AS er vedlagt denne melding som Vedlegg.

10. OFFENTLIG VERSJON AV MELDINGEN

Forslag til offentlig versjon av meldingen blir ettersendt.

Med vennlig hilsen,

Nor Tekstil AS


Otto J. Herrmann
Konsernleder drift